

הקב"ה בירך את אברהם במידת היסוד הנקרא כל

תו אָמַר רַבִּי אַבְרָם, מֵאֵי דְכָתִיב, (בראשית כד) וַיְהוֹה בִּרְךְ:

אֶת אַבְרָהָם בְּכָל, כְּמֵה דְאֵת אָמַר (דברי הימים א כט) כִּי

כָּל בְּשָׁמַיִם וּבָאָרֶץ ועוד אמר רבי אבא מהו שכתוב 'וה' ברך את אברהם בכל'

אלא פירושו שהוא כמו מש"כ 'כי כל בשמים ובארץ', דהיינו שהקב"ה בירך את אברהם

במידת היסוד הנקרא כל שהוא מקבל את שפע הת"ת הנקרא שמים והוא משפיע את זה

למלכות הנקראת ארץ. וְכָתִיב כֹּה תִבְרָכוּ, דְבִגְיִנְיָהוּ דִישְׂרָאֵל

מִתְבְּרַךְ הָאֵי כ"ה עַל יְדֵא דְכֶהֱנָא, בְּגִין דִּיתְבְּרָכוּן

יִשְׂרָאֵל לְתַתָּא, וַיִּשְׁתַּכַּח בְּרִכְתָּא בְּכֻלָּא והנה כתוב עוד 'כה

תברכו' ופירושו שבגלל ישראל מתברכת המלכות הנקראת כ"ה והוא ע"י שמברך הכהן

את ישראל כי כל זה הוא בכדי שיתברכו ישראל למטה שע"כ תמצא הברכה למעלה,

וּלְזִמְנָא דְאֵתִי (ס"א פתיב [קענז]) כְּמֵה דְאֵת אָמַר (תהלים קלד)

יְבָרְכֶךָ יְהוָה מִצִּיּוֹן וְגו' אמנם לעתיד לבוא כתוב יברכך ה' שפירושו

שהמלכות תברך את ישראל משפע הברכות שהיא קבלה מהיסוד הנקרא ציון. (תהלים

קלה) בָּרוּךְ יְהוָה מִצִּיּוֹן שׁוֹכֵן יְרוּשָׁלַם וכ"כ עוד 'ברוך ה' מציון'

דהיינו שהמלכות תתברך מהיסוד הנקרא ציון וע"כ ישכנו הברכות בירושלים שבה שוכנים

בני ישראל.

אור הרשב"י

[קענז] בשאר דפוסים הגירסה ולזמנא דאתי כתיב יברכך וגו'.

הלימוד היומי

לע"נ ר' חיים כהן (החלבון) זצ"ל

על ידי משה השכינה כנסה לחופה עם ז"א ולכן היא נקראת על שמו

וַיְהִי בַיּוֹם פֶּלַת מֹשֶׁה וְגו'. (במדבר ז') **תָּנָא רַבִּי יוֹסִי, בַּיּוֹם שֶׁנִּכְנְסָה כָּלָה לַחֹפָה** ומש"כ ויהי ביום וגו' שנה בזה רבי יוסי שמש"כ 'פלת' הוא מלשון כלה ודבר זה שהשכינה היתה כלת משה הוא היה ביום שנכנסה הכלה שהיא השכינה לחופה שהוא היה ע"י הקמת המשכן (אור החמה בשם המרח"ו). **בַּמָּאִי אוֹקִימָנָא בַּיּוֹם פֶּלַת מֹשֶׁה** ולמה פירשנו שהכוונה לשכינה שעל זה כתוב 'ביום כלת משה' ולמה השכינה היא כלתו של משה והיא לא כלתו של ז"א. **אֵלָא מַלְמוֹד, דְּעַל יְדוּי דְּמֹשֶׁה נִכְנְסָה** אלא מלמד שעל ידי משה השכינה נכנסה לחופה עם ז"א ולכן היא נקראת על שמו מאחר שהוא תיקן את כל תיקוניה. **אָמַר רַבִּי יְהוּדָה, וְכִי עַד הֵשְׁתָּא אַתְּ עֹפְבַת דְּלֵא עֵיילַת לְדוֹכְתָּהּ, וְהַפְתִּיב (שמות מ) וְלֵא יְכוּל מֹשֶׁה לְבֵא אֶל אֶהֱל מוֹעֵד וְגו' שאל רבי יהודה וכי עד הקמת המשכן השכינה התעכבה ולא נכנסה למקומה והרי כתוב לפני הקמת המשכן 'ולא יכול משה לבא אל אהל מועד כי שכן עליו הענן וכבוד ה' מלא את המשכן' ומשמע שכן היתה השראת השכינה. **אָמַר רַבִּי יִצְחָק אֵין מוֹקְדָם וּמְאוּחָר בַּתּוֹרָה** אלא אמר רבי יצחק אין מוקדם ומאוחר בתורה [קנט] כי באמת זה נאמר לאחר הקמת המשכן.**

אור הרשב"י

[קנט] כדאיתא בפסחים דף ו' עמוד ב' אמר רב מנשיא בר תחליפא משמיה דרב: זאת אומרת אין מוקדם ומאוחר בתורה. - אמר רב פפא: לא אמרן אלא בתרי ענייני, אבל בחד עניינא,

מאי דמוקדם - מוקדם, ומאי דמאוחר - מאוחר. דאי לא תימא הכי - כלל ופרט אין בכלל אלא מה שבפרט דילמא פרט וכלל הוא. ותו, פרט וכלל - נעשה כלל מוסף על הפרט

הלימוד היומי

לע"נ ר' חיים כהן (החלבון) זצ"ל

קשה מדוע ביקש הקב"ה ממושה לגרש את אשתו והרי אין הברכה מצויה
אלא ממי שנשוי

וַיְהִי בַיּוֹם כַּלַּת מֹשֶׁה, כַּלַּת שֶׁל מֹשֶׁה וְדָאִי פירוש אחר שמש"ב

'ויהי ביום כלת משה' שפירושו שודאי השכינה היתה כלתו של משה מאחר שמושה

היה אחוז בדעת שהוא פנימיות הת"ת ומשום כך השכינה היתה כלתו בודאי. **דִּתְּנִינָן**

אָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן, מַאי דְכֵתִיב, (תהלים סח) עָלִיתָ לְמָרוֹם

שְׁבִית שְׁבִי וְגו' והנה למדנו שאמר רשב"י מהו שכתוב עלית למרום שבי

וגו'. **אָלָא בְּשַׁעָה שְׁאָמַר לוֹ קְדָשָׁא בְּרִיךְ הוּא, (שמות ג) שֶׁל**

נְעֻלֶיךָ מֵעַל רַגְלֶיךָ, אֲזִדְעֹזַע הָהָר אלא פירושו שבשעה שאמר לו

הקב"ה 'של נעליך מעל רגליך' דהיינו שציווהו הקב"ה שיפרוש מאשתו שבסוד נעל ואז

הזדעזע הר סיני בשעה שדיבר עמו הקב"ה בסנה, **אָמַר מִיכָאֵל קָמִי קְדָשָׁא**

בְּרִיךְ הוּא, רַבּוֹנּוֹ שֶׁל עוֹלָם תִּבְעֵי לְסִתּוֹר אָדָם. וְהָא

כְּתִיב (בראשית ה) זָכַר וְנִקְבָּה בְּרָאם וַיְבָרַךְ אוֹתָם, וְלִית

בְּרִכָּתָא אֲשֶׁתְּכַח, אָלָא בְּמַאן דְּאִיהוּ דְּכַר וְנִקְבָּא, וְאֵת

אֲמַרְתָּ לְאֵתְּפָרְשָׁא מְאֵתְתִיָּה ואז אמר מיכאל לפני הקב"ה רבנו של

עולם האם אתה רוצה לסתור את בנין האדם והרי נאמר 'זכר ונקבה בראם ויברך אותם'

אור הרשב"י

דילמא כלל ופרט הוא. - אי הכי, אפילו בתרי
ענייני נמי! הניחא למאן דאמר: כלל ופרט
המרוחקין זה מזה - אין דנין אותו בכלל ופרט
- שפיר. אלא למאן דאמר דנין, מאי איכא
למימר? - אפילו למאן דאמר דנין, הני מילי -
בחד עניינא, אבל בתרי ענייני - אין דנין.

הלימוד היומי

לע"נ ר' חיים כהן (החלבון) זצ"ל

ופירושו שאין הברכה מצויה אלא במי שהוא שלם בזכר ונקבה ע"י שהוא נשוי ואיך אתה

אומר למשה שיפרוש מאשתו.

הקב"ה השיב ואמר שמשך קיים מצוות פריה ורביה ועכשיו משה ישא את

השכינה

אָמַר לִיהִּהּ הָא קַיִּים מוֹשֶׁה פְּרִיָּה וְרִבְיָה והשיב לו הקב"ה שהרי

כבר קיים משה את מצוות פריה ורביה [קפ] ובזה אין סתירה לבנינו של האדם,

הַשְּׁתָּא אָנָּא בְּעֵינָא דִּיתְנַסְב בְּשְׁכִינְתָּא, וּבְגִינְיָה יַחֲוֹת

אור הרשב"י

אדם והא כתיב זכר ונקיבה בראם והשיב הקדוש ברוך הוא הא קיים משה פו"ר, והיינו כדברי הירושלמי דאף ב"ה מודים דסגני בשני זכרים, והנה עדותו של רשב"י מהקב"ה בעצמו, וכודאי ראה רשב"י המעשה ברוה"ק (וחכמי בבל בעלי התלמוד דידן לא ידעו מזה, וכחאי גוונא בזה"ק פינתם ובגין דלא ידעי הני בבלאי רזא דגננוהי וילולתא שהשבו שספק הוא ותרואיהו צריכי) והגם דלא בשמים הוא, זה שהנביא אומר כך אמר לי הקדוש ברוך הוא הלכה, אבל כשראה ברוה"ק מעשה שאמר הקדוש ברוך הוא מאמר שאינו הלכה וממילא נוכיח שכך הלכה אינו בכלל זה, גם בהא דלא בשמים הוא יש דברים בנג, ובנמ' עירובין (ו' ע"ב) כאן לאחר בת קול, ותשובה מן השמים, וכבר האריך בזה האזולאי במערכת גדולים אות י' יעיי"ש.

[קפ] דהיינו שנולדו לו שני בנים גרשום ואליעזר ומוכה שדעת רשב"י שפו"ר הוא בשני בנים כדעת בית שמאי אולם אנו פוסקים כדעת בית הלל שפו"ר הוא בכך ובת (ניצוצי אורות).

ובענין זה איתא בשו"ת אבני נזר חלק אבן העזר סימן א' וז"ל: שמעתי ממחותני הגאון מהר"י זצ"ל אבד"ק קוטנא שמהר"י"ט לא הי' לו רק זכרים ולא נשא אחרת עלי' (אף כי בארץ שהי' המהר"י"ט לא פשטה תקנת הרגמ"ה משתי נשים) שסמך על ירושלמי (יבמות סז ע"ב) דאף לב"ה יוצא בשני זכרים וב"ש אפי' זכר ונקיבה, הגם דנמ' דידן (סב ע"א) לא ס"ל הכי, דמקשה לב"ה ניליף ממה, ומשני משה מדעת' עביד וכו' ונראה לי טעמו של מהר"י"ט כי בזה"ק ח"ג (קמ"ח ע"א) בפסוק ויהי ביום כלות משה, כי במאמר של נעליך מעל רגליך פקד לי לפרוש מאשה ושאל מיכאל להקב"ה ע"ז תבעי לסתור

הלימוד היומי

לע"נ ר' חיים כהן (החלבון) זצ"ל